

گاهنامه خبری آفریقا

شماره ۲

تدوین: مرکز مطالعات آفریقا

نیمه اول اردیبهشت ۱۳۹۹

عناوین اخبار

پیشگفتار

اخبار سیاسی

گفتگوی تلفنی رؤسای جمهور ایران و آفریقای جنوبی

آخرین آمارها از هزینه‌های نظامی در کشورهای آفریقایی

ارسال کمک‌های کرونایی امارات به موریتانی

کشف میلیون‌ها قرص روانگردان و ده‌ها تن حشیش در مقر تروریست‌های سینا

اخبار اجتماعی

کمک کرونایی سازمان «حسین کیست؟» به مردم کنیا

افشای تصمیم محققان انگلیسی برای تست واکسن کرونا در کنیا

اخبار اقتصادی

استارت آپ‌های تکنولوژیک چینی در پی تسخیر بازار آفریقا

روند کاهشی در بازار خودروهای جدید آفریقای جنوبی

آغاز به کار پایگاه اطلاع‌رسانی تجارت خارجی موزامبیک

فرصت‌هایی در آفریقا

دامپروری ماداگاسکار

یادداشت

آثار اقتصادی کرونا برای آفریقا و سناریوهای پیش‌رو

در حاشیه

کاندیدایی که از ۱۵ هزار رأی مأخوذه با ۲۴۳ هزار رأی رئیس‌جمهور شد

به نام خدا

پیشگفتار

قاره شگفتیها

آفریقا قاره‌ای کهن و مهد شگفتیهاست. این قاره قدیمی‌ترین سکونتگاه بشر بوده و کهن‌ترین اسکلت‌های انسان در این قاره کشف شده است. آفریقا را در اذهان عمومی مردم به عنوان قاره‌ای فقیر با شرایط اقلیمی سخت معرفی کرده‌اند در حالیکه فقط منطقه صحرای آفریقا دارای اقلیم بیابانی و خشک است و بخش اعظم این قاره سرسبز با آب فراوان و هوای بسیار معتدل و دلنشین است. شاید بی‌اغراق بتوان گفت بهترین هوا برای گردشگری در طی دوازده ماه سال را می‌توان در موزامبیک یا زیمبابوه یا تونس یافت. در طول سال در این کشورها نیاز به کولر و یا بخاری وجود ندارد. آفریقا از مجموع مساحت سه کشور چین، آمریکا، مکزیک و بخش بزرگی از اروپا وسیعتر است.

قدیمی‌ترین دانشگاه جهان به نام القروین در شهر فاس در کشور مغرب واقع شده و در سال ۸۵۹ میلادی توسط فاطمه الفهری فرزند یک بازرگان مغربی به عنوان بخشی از یک مسجد بنا نهاده شد. سپس در سال ۸۶۹ میلادی به عنوان مدرسه علوم دینی به فعالیت ادامه داد و تبدیل به دانشگاه علوم دینی اسلامی شد. این دانشگاه در کتاب رکوردهای گینس به عنوان قدیمی‌ترین دانشگاه جهان که مدرک دانشگاهی اعطا می‌کند و هنوز هم فعال است به ثبت رسیده است.

همچنین دره یاباکون در لاگوس به مرکز فناوری نیجریه تبدیل شده است و سالانه هزاران کسب و کار جدید در این مرکز رشد کرده و استعدادها را در عرصه تکنولوژی از سراسر آفریقا جذب می‌کند. این مرکز با الگو گرفتن از سیلیکون ولی، در پی راهکارهایی برای مشکلات امروز قاره می‌باشد و توجه رسانه‌های بین‌المللی را به خود جلب کرده است.

دکتر سیروس احمدی نوحدانی

سرپرست مرکز مطالعات آفریقا

اخبار سیاسی

گفتگوی تلفنی رؤسای جمهور ایران و آفریقای جنوبی

غیرقانونی این کشور علیه ایران بیش از پیش تأکید کنید. سیریل رامافوسا، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی نیز گفت: ما کاملاً از اقدامات ناعالانه و غیرقانونی آمریکا علیه ایران آگاه هستیم و به حمایت از ایران ادامه خواهیم داد.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، ۹ اردیبهشت ۱۳۹۹:
<http://dolat.ir/detail/338227>

رؤسای جمهور ایران و آفریقای جنوبی سه شنبه ۹ اردیبهشت ضمن تأکید بر توسعه و تعمیق روابط، انتقال تجربیات و اطلاعات در مبارزه با کرونا و همکاری‌های بهداشتی و علمی دو کشور در این زمینه را ضروری خواندند. دکتر روحانی با اشاره به عضویت غیر دائم آفریقای جنوبی در شورای امنیت سازمان ملل متحد، عنوان کرد: انتظار داریم که در سازمان ملل و مجامع بین‌المللی بر مخالفت با یکجانبه‌گرایی آمریکا و تحریم‌های

آخرین آمارها از هزینه‌های نظامی در کشورهای آفریقایی

هزینه‌های نظامی خود افزایش داده‌اند. در مقابل چاد (منفی ۵,۱ درصد)، نیجر (منفی ۲۰ درصد) و نیجریه (منفی ۸,۲ درصد) کاهش در هزینه‌های نظامی داشته‌اند. در میان کشورهای حوزه آفریقای مرکزی به دلیل بالا بودن درگیرهای مسلحانه، افزایش هزینه‌های نظامی نیز بیشتر است. جمهوری آفریقای مرکزی (۸,۷ درصد)، جمهوری دموکراتیک کنگو (۱۶ درصد) و اوگاندا (۵۲ درصد)، هزینه‌های نظامی خود را افزایش داده‌اند.

Source: In: <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/global-military-expenditure-sees-largest-annual-increase-decade-says-sipri-reaching-1917-billion>

براساس آمارهای گزارش سالانه مؤسسه بین‌المللی پژوهش‌های صلح استکهلم (SIPRI) درباره هزینه‌های نظامی جهان، هزینه‌های نظامی کل کشورها در مجموع ۱,۹ تریلیون دلار بوده است. این میزان در مقایسه با سال ۲۰۱۸ میلادی، ۳,۶ درصد افزایش داشته که از سال ۲۰۱۰ میلادی بی‌سابقه است. در قاره آفریقا در سال ۲۰۱۹ میلادی، درگیری‌های مسلحانه در کشورهای جنوب صحرای آفریقا از محرک‌های اصلی افزایش در هزینه‌های نظامی و عدم ثبات در مخارج نظامی در این کشورها اعلام شده است. در این سال، بورکینافاسو (۲۲ درصد)، کامرون (۱,۴ درصد) و مالی (۳,۶ درصد)

ارسال کمک‌های کرونایی امارات به موریتانی

Source: Emirates News Agency, UAE sends medical aid to Mauritania in fight against COVID-19, 19-04-2020. In: <https://wam.ae/en/details/1395302837553>

امارات متحده عربی یک هواپیمای حامل ۱۸ تن کمک شامل کیت‌های آزمایشگاهی، تجهیزات پزشکی و مواد غذایی را در قالب طرح همبستگی برای مبارزه با بیماری کرونا به کشور موریتانی ارسال کرد.

کشف میلیون‌ها قرص روانگردان و ده‌ها تن حشیش در مقر تروریست‌های سینا

۱۴ تلفن همراه ماهواره‌ای و ۸۸۰ سیستم چی‌پی‌اس کامیون، ۷۱ تن سنگ طلا و ۷۷ کیلوگرم نقره نیز یافت شده و در جریان این عملیات، ۳۰۰ نفر از قاچاقچیان بازداشت شدند.

المصدر: مصری الیوم، الجیش المصری یعلن تنفيذ عملیه کبیره فی سیناء، ۲۱ ابریل/ نیسان ۲۰۲۰. فی: <https://b2n.ir/188056>

تامر الرفاعی، سخنگوی نیروهای مسلح مصر در بیانیه‌ای اعلام کرد که در عملیاتی وسیع، ۳۱۸ انواع خمپاره، ۳۰۰ مین، ۳۰۰ هزار فشنگ از انواع مختلف، هفت تفنگ قناصه، شش اسلحه خودکار، دو تیربار، ۳٫۵ میلیون قرص روانگردان و ۶۰ تن حشیش از عناصر مسلح در شبه‌جزیره سینا در شمال این کشور کشف شده است. ۱۰ تونل نیز کشف و منهدم گردید. ۱۰۰ مزرعه کاشت مواد مخدر ماری‌جوآنا و ۸۶۶ مزرعه کاشت خشخاش و کارگاه‌های فراوری این مواد نیز نابود شدند. طبق بیانیه ارتش مصر،

اخبار اجتماعی

کمک کرونایی سازمان «حسین کیست؟» به مردم کنیا

منبع: پایگاه «کربوبلا»، حضور فعال اعضای سازمان «حسین کیست؟» برای مقابله با گسترش بیماری کرونا، ۱۳۹۹/۰۱/۲۶. در: <https://b2n.ir/315583>

سازمان مردم‌نهاد «حسین کیست؟» با عنوان بین‌المللی «WHO IS HUSSAIN» که در سال ۲۰۱۲ میلادی توسط شماری از جوانان در لندن و با هدف معرفی جهانی امام حسین (ع) شروع به کار کرد و فعالیت‌های خود را جهانی کرده است. به دلیل شیوع کرونا با راه‌اندازی کمپین «چهل همسایه» از طرفداران خود در جهان خواسته است تا مردم در کشورهای خود را کمک کنند. اعضای این سازمان در ایام مبارزه با کرونا، در «مومباسا» دومین شهر پرجمعیت کنیا، اقدام به تهیه اقلام غذایی و مواد ضد عفونی کننده برای ۴۰۰ خانواده نیازمند کردند.

افشای تصمیم محققان انگلیسی برای تست واکسن کرونا در کنیا

انگلیس دست پیدا نکنند، حتماً این واکسن را در کنیا آزمایش خواهند کرد و اکنون در حال تصمیم‌گیری در این رابطه هستند.

منبع: باشگاه خبرنگاران جوان، تصمیم شرم‌آور محققان انگلیسی برای تست واکسن کرونا روی مردم کنیا + فیلم، ۸ اردیبهشت ۱۳۹۹. در: <https://www.yjc.ir/00UlnO>

یک کارشناس پزشکی در مصاحبه با بی‌بی‌سی انگلیسی می‌گوید: ما در حال حاضر تا حدودی از این واکسن [کرونا] مأیوس شده‌ایم. اما تیمی در آکسفورد به شدت در حال کار کردن روی این واکسن هستند، آن‌ها پیشینه خوبی در ساخت واکسن داشته و در گذشته نوع دیگری از واکسن کرونا را تولید کرده‌اند. قبلاً هم واکسنی برای مالاریا ساخته‌اند. اکنون اگر آن‌ها به نتیجه زودهنگام در

اخبار اقتصادی

استارت‌آپ‌های تکنولوژیک چینی در پی تسخیر بازار آفریقا

باعث استقبال از این محصولات و تصرف بازار گوشی‌های همراه شده است، می‌پردازد. در بخش دیگری، فعالیت شرکت هوآوی که بخش زیادی از زیرساخت‌های ارتباطات کشورهای آفریقایی را در اختیار دارد و در حال سرمایه‌گذاری برای توسعه شرکت‌های دانش بنیان آفریقایی است، بررسی شده است.

Source: iAfrikan, Scaling Chinese tech startups across Africa, 2020/04/26. In: <https://www.iafrikan.com/2020/04/26/china-africa-technology-companies-tech-startups-transsion-mobile-phones>

پایگاه «آی‌آفریقا» که اخبار حوزه فناوری و تکنولوژی در آفریقا را منتشر می‌کند، در تحلیلی، فعال شدن استارت‌آپ‌های تکنولوژیک و فناورانه چین در این قاره را مورد بررسی قرار داده است. نوشتار، با گزارشی کوتاه از فعالیت و فروش برندهای چینی در یک شهرک ایالت لاگوس در نیجریه آغاز و در ادامه، به اقدامات و ابتکارات برندهای چینی اینفینیکس (Infinix)، تکنو (Tecno) و آی‌تل (Itel) در بازار آفریقا در ارتباط با متناسب کردن گوشی‌های هوشمند با نیازهای مردم آفریقا مانند تغییر در دوربین گوشی برای ثبت بهتر چهره سیاه پوستان که

رشد کاهشی در بازار خودروهای جدید آفریقای جنوبی

خودروهای جدید آفریقای جنوبی در مقایسه با سال ۲۰۱۹ میلادی می‌تواند ۲۰ درصد کاهش یابد.

Source: Engineering News, South Africa's new-car market could drop by 20% in 2020, 20th April 2020. In: <https://www.engineeringnews.co.za/article/south-africas-new-car-market-could-drop-by-20-in-2020-2020-04-20>

اریک اسکوبل، رئیس فروشندگان Auric Auto BMW و رئیس سابق اتحادیه فروشندگان اتومبیل (NADA) معتقد است که فروش خودروهای جدید در سال ۲۰۲۰ میلادی مشابه سال ۲۰۱۹ میلادی نخواهد بود، چون سال جدید وضعیت ضعیف و قطع گسترده برق، حتی پیش از شروع همه‌گیری ویروس کرونا، بازار را بین ۲ تا ۴ درصد کاهش داد. وی پیش‌بینی می‌کند که بازار

آغاز به کار پایگاه اطلاع‌رسانی تجارت خارجی موزامبیک

فرم‌های مورد نیاز، نرخ عوارض گمرکی بر واردات، رویه‌های تجدیدنظر یا بررسی و موافقت‌نامه‌ها یا بخش‌هایی از توافق‌نامه‌ها در مورد دسترسی ترجیحی به بازارهای هر کشور است.

Source: MACAUHUB, Mozambique launches foreign trade website, 16 April 2020. In: <https://macauhub.com.mo/2020/04/16/pt-mocambique-lanca-portal-do-comercio-externo/>

وزارت صنعت و تجارت موزامبیک از آغاز به کار پایگاه اطلاع‌رسانی تجارت خارجی این کشور که اطلاعات مورد نیاز برای واردات، صادرات و ترانزیت کالاها را در دسترس اپراتورهای تجارت خارجی در موزامبیک و عموم مردم قرار می‌دهد، خبر داد. این پایگاه به آدرس «<http://portalcomercioexterno.gov.mz>» حاوی اطلاعاتی از مؤسسه‌های دولتی و خصوصی فعال در تجارت، مراحل واردات، صادرات و ترانزیت کالا از جمله

فرصت هایی در آفریقا

دامپروری ماداگاسکار

خوبی در این کشور ایجاد کرده است. در این کشور همچنین ظرفیت بسیار خوبی برای پرورش شتر و اسب وجود دارد ولی به ندرت این دو حیوان در ماداگاسکار یافت می‌شود. بخش قابل توجهی از مردم این کشور هم که مسیحی هستند برای خود خوک را به صورت سنتی و صنعتی پرورش می‌دهند. براساس باوری سنتی بخشی از مردم ماداگاسکار از خوردن گوسفند اکراه دارند، به همین دلیل گوشت گوسفند در این کشور ارزان است و در سطح پایتخت به صورت زنده از یک یورو و نیم بیشتر نیست. این موضوع امکان صادرات گوسفند به صورت زنده و گوشت آن به ایران را باصرفه کرده است. طبیعتاً دارو و واکسن دامی نیز به دلیل وجود ۲۰ میلیون دام دارای ظرفیت خوبی است.

منبع: دریافتی از سفارت جمهوری اسلامی ایران در آنتاناناریو (ماداگاسکار)

سرزمین ماداگاسکار به دلیل داشتن طبیعتی بکر و وحشی و بارش‌های موسمی فراوان و آب و هوای متنوع فرصت بسیار خوبی را برای پرورش انواع دام فراهم کرده است. کشت انواع غلات و حبوبات در این کشور برای تولید خوراک دام و طیور نیز زمینه مناسبی در سراسر کشور برای پرورش سنتی، صنعتی و نیمه صنعتی هر نوع دام و طیور جهت مصرف داخلی و صادرات به صورت گوشت و یا زنده فراهم کرده است.

پرورش گاو، گوسفند و بز همواره به صورت سنتی در ماداگاسکار رواج داشته و بهترین نوع گاو گوشتی آن به نام "زبو" که گاوی کوهان‌دار و شبیه نژاد مازندرانی است، دارای جایگاه خاص و مقدس در جامعه است. این نوع گاو، دارای گوشت بسیار خوبی است و طرفدارانی در داخل و خارج کشور دارد. اخیراً یک کارگردان معروف سوئیسی مستند زیبایی در خصوص این گاو ساخته است. فرآوری شیر و تولید فرآورده‌های لبنی، تولید علوفه و خوراک دام با توجه به وجود مانیوک و ذرت هم فرصت

یادداشت

آثار اقتصادی کرونا برای آفریقا و سناریوهای پیش‌رو

قاره آفریقا با یک میلیارد و سیصد میلیون نفر جمعیت، دو هزار و ششصد میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی دارد. عمده درآمد این قاره از محل فروش محصولات معدنی، کشاورزی، نفت و گردشگری است. همه بخش‌های مولد قاره در حال حاضر تحت تاثیر کرونا دچار اختلال در فرآیندهای تولید شده‌اند. فروش نفت بخش عمده‌ای از تولید ناخالص ملی کشورهای نیجریه، آنگولا، الجزایر، لیبی، گنکو، گابن و چاد را به خود اختصاص داده است. در شرایط فعلی نفت ۵۰ درصد ارزش خود را به دلیل کاهش مصرف جهانی از دست داده است و دولت‌های مذکور را با فقدان جدی منابع مالی (یک صد میلیارد دلاری) در اداره کشور روبرو کرده است.

صنعت گردشگری ۸,۵ درصد تولید ناخالص داخلی آفریقا را تشکیل می‌دهد. بخش گردشگری و حمل و نقل هوایی که سهم عمده‌ای از درآمد کشورهای مصر، مراکش، تونس، اتیوپی، سنگال، کنیا، تانزانیا، سیسیل و موریس را در اختیار دارد، با فقدان مسافر و گردشگر روبرو است. تاکنون ۳۲ کشور در این قاره تمامی مرزها و ۱۰ کشور مرزهای هوایی خود را به منظور مهار و کنترل کرونا، مسدود کرده‌اند. بسته شدن مرزها در آفریقا و لغو پروازهای داخلی و خارجی منجر به ضرر ۴ میلیارد دلاری شرکت‌های هواپیمایی آفریقایی در سال ۲۰۲۰ خواهد شد.

اجرای پروتکل‌های اجتماعی و ایجاد محدودیت به منظور مبارزه با کرونا موجب از دست رفتن مشاغل و

کاهش جریان درآمد ۸۵ درصد شهروندان آفریقایی می‌شود که عمدتاً در بخش‌های غیر رسمی کار می‌کنند و معیشت آنها وابسته به دستمزدهای روزانه است. جمعیت ۳۰ میلیونی آوارگان داخلی سرگردان در سراسر قاره نیز در مقطع کنونی نیازمند توجه ویژه است.

۷۰ درصد کشورهای این قاره وارد کننده مواد غذایی از طریق پیوندهای مستقیم با آسیا، اروپا و آمریکا هستند. حمله گسترده ملخ‌ها به شرق آفریقا به ویژه منطقه شاخ و تغییرات آب و هوایی که منجر به وقوع خشکسالی یا باران‌های سیل آسا شده است از جمله عوامل مستقیم تخریب محصولات کشاورزی است که با توجه به گستردگی زنجیره داد و ستد بین المللی، نگرانی از گسترش گرسنگی و فقر مطلق در بخش‌هایی از این قاره را بیش از گذشته فراهم نموده است. اخذ کمک‌های خارجی بلاعوض و دریافت وام‌های بلند مدت نیز که نیازهای اولیه برخی از کشورهای فقیر آفریقایی مثل نیجر، چاد، مالی، بوركینافاسو، گینه و لیبیا را تامین می‌کرد در شرایط فعلی با دشواری‌هایی روبرو شده است.

یکی از مهمترین برنامه‌های اتحادیه آفریقا در سال جاری برای توسعه تجارت قاره ای و پیوند آن با تجارت جهانی یعنی توافقنامه منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا با شیوع کرونا تقریباً، متوقف شده است. مقرر بوده است اقدامات اعضا برای اجراء سازوکارهای تعریف شده تا ژوئن ۲۰۲۰ به اتحادیه آفریقا گزارش شود.

اخلال در نظام عرضه و تقاضا، افت مبادلات تجاری، کاهش چشمگیر منابع درآمدی دولت های آفریقایی، اقتصاد این منطقه را حداقل در نیمه نخست سال ۲۰۲۰، دچار افت جدی خواهد کرد. بر اساس پژوهش های انجام شده اتحادیه آفریقا، اقتصاد این قاره پس از شیوع کرونا، با دو سناریو روبرو است. در هر دو سناریو رشد اقتصادی قاره آفریقا بطور قابل ملاحظه ای منفی خواهد شد. قبل از ظهور ویروس کرونا بانک توسعه آفریقا رشد اقتصادی ۳,۴ درصدی را برای این قاره در سال ۲۰۲۰ پیش بینی کرده بود.

بر اساس سناریو اول، اگر شیوع کرونا در سطح جهان تا جولای ۲۰۲۰ متوقف شود و قاره آفریقا را دستخوش عواقب جدی نکند، رشد اقتصادی قاره منفی ۰,۸ درصد خواهد بود.

بر اساس سناریو دوم که رویکردی بدبینانه دارد اگر این بیماری تا اوت ۲۰۲۰ در سطح جهان متوقف نشود و قاره آفریقا نیز تحت تاثیر پیامدهای آن قرار گیرد، رشد اقتصادی قاره به منفی ۱,۱ درصد خواهد رسید.

منبع: معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت خارجه، بررسی شرایط پیش روی آفریقای پسا کرونا، ۱۳۹۹/۰۲/۰۶. در: <https://economic.mfa.ir/portal/newsview/592368>

در حاشیه

کاندیدایی که از ۱۵ هزار رأی مأخوذه با ۲۴۳ هزار رأی رئیس جمهور شد

در جریان انتخابات لیبریا در سال ۱۹۲۷ میلادی، چارلز کینگ به عنوان کاندیدای ریاست جمهوری، در شرایطی که تنها ۱۵۰۰۰ شهروند رأی خود را به صندوق انداخته بودند، براساس اعلام رسمی دولت، کینگ با اخذ ۲۴۳۰۰۰ رأی پیروز انتخابات شد. در حالی که وقوع تقلب در انتخابات قطعی بود اما وی به مقام ریاست جمهوری رسید. انتخاب چارلز کینگ، در سال ۱۹۸۲ میلادی در فهرست کتاب رکوردهای جهانی گینس به عنوان جعلی ترین انتخابات تاریخ ثبت شد.

Source: Zarkpah Lawrence N. (2012), Whirlwind of African Insanity, United States: Xlibris Corporation. P 230